బావ వస్తాడు!

ఆ నిశీధిసమయంలో నళిని కిటికీ దగ్గర నిలబడి బయటి ప్రపంచాన్ని చూస్తోంది, నిరంతర ప్రశాంతతను ప్రకృతి ఆలపిస్తున్న ఆ వేళలో.

'భూమి తపస్సులోఉంది – నాలాగే' అనుకుంది 'ఈభూమి ఇట్లాగ పరిభ్రమించటం,ఇదంతా ఎందుకో! మౌనంగా ఈ భూమి చేసే తపస్సు ఎందుకో, ఎంత వరకో! నా మనసూ తపస్సులోనేఉంది. ప్రతి కన్నెమనసూ అనుకూలుడైనవాడు భర్తగా దొరికేవరకూ తపస్సులోనే ఉంటుంది కాబోలు! నా మనసులోఉన్న కోరిక ఒకటే - పెళ్ళి, ప్రేమా ఒకటై తను అతడితో అద్వైతం పొందాలి తన కింకేమీ అవసరంలేదు. ఈ తపస్సంతా దానికోసమే. ఇరవైరెండు సంవత్సరాలు ఈ తపస్సులో గడిచాయి. బావ రాకతో ఈ తపస్సు ఫలిస్తుందా! అన్వేషణ ముగుస్తుందా?'

ఊరిచివర మేడమీద కిటికీలోనుంచి రాత్రి ప్రపంచాన్ని చూస్తూంటే తనలో కలిగిన భావనలకు తనే నవ్వుకుంది నళిని.

'నాకు ఏకోరికలూ లేవు అనుకుంటాను నేను యోగినినా? కాదు. నా మనసులో మోయలేనితీపికోరికలు ఉన్నాయి; కోరికల కలలు ఉన్నాయి. నేను రాగమయిని, విరాగిణినికూడా ఇది ఒక విచిత్ర సమ్మేళనం '

మనసులో ఆలోచనలు నింపుకుంటూ వరండాలో లైటు వేసింది నళిని లైటు వెలగగానే ఆలోచనలు దూరంగా పోయాయి గదిలో ఉన్న తన పక్కను జేరుకుని 'రేపు బావ వస్తున్నాడని సంతోషంగా ఉంది తప్పకుండా బావ నాకు నచ్చుతాడు ఎందుకు నచ్చడు? బావ మంచివాడు. ఆ విషయంలో నాకు నమ్మకం ఉంది. అంటే బావ నేను కోరుకునేవాడిలాగ ఉండా లని నా ఆశ కాబోలు!' అనుకుని నవ్వుకుంటూ నిద్రకి ఉపక్రమించింది.

ఆ మరునాడు తలంటి పోసుకున్న

అరవింద

జుట్టును వదులుగా జడ అల్లుకుంది నళిని. నుదిటితిలకం సన్నగా, పొడుగ్గా దిద్దుకుంది. తెలుపుచీర కట్టి నలుపు బ్లౌజ్ ధరించింది. విశేషమైన ఆభరణా లేమీ ధరించలేదు.

సరోజ వచ్చి కనకాంబరాలు ముద్దగా గుచ్చినమాల జడలో పెట్టబోయింది.

"వద్దు సరూ! నేను వాసనలేనిపూలు తలలో పెట్టుకోను," అంది నళిని.

వరండాలో కేన్ ఛెయిర్ లో కూర్చుని ఒడిలోఉన్న పుస్తకంమీద చేతులు వేసుకుని, ఎక్కడో చూపులు చూస్తున్న నళినిని అర్థంకానట్లు చూసింది పద్దెనిమిదేళ్ళ సరోజ.

"ఇవేళకూడా ఈ బట్టలేనా, బావ వస్తుంటే," అంది.

నళిని నవ్వి "ఔను" అంది.

"మరి ఆరోజు క్లబ్ కి అంతచక్కగా అలంకరించుకున్నావు. ఇవేళ ప్రత్యేకమైన రోజుకదా ఇంత సామాన్యంగానా ఉండటం," అంది సరోజ నిరుత్సాహపడిపోతూ.

"ఇవేళ ఇంతే," అంది నళిని అదే నవ్వుతో. తృప్తిగా లోపలి కెళ్ళింది.

అదేరోజు సాయంత్రం స్టేషన్ కు వెళ్ళినకారు మురళినీ, అతడి స్నేహితుడు శంకర్ నూ తీసుకువచ్చింది. నళినిబావ కోసం ఎదురుచూస్తూ మేడమీద ఉంది.

బావ వచ్చాడు!

నళిని హృదయం ఆనందంతో సందడించింది. కుడిచెయ్యి గుండెమీద వేసుకుని కుదురుచేసుకుంది హృదయాందోళనను. ఆనందమనే జ్యోతిని కనులలో వెలిగించుకుని, మనసులో సంతోషం సంగీతంగా, మధురమంజుల గానంగా రూపొందుతూంటే మెట్లు దిగుతోంది. మలుపు తిరిగితే బావ కనిపిస్తాడు. అంత మందిలో తను అతడిని చూడకలదా! మూర్ఛపోదుకదా! 'అంత వివశ నైపోతే ఎట్లాగ!' అనుకుంది

"రాణీగారు ఇప్పుడా రావటం!" సరదాగా నవ్వుతూ అన్నాడు బావ.

నళినికి తనలో కలుగుతున్న రకరకాల భావోద్వేగాలు క్షణంలో మాయమయిన ట్లనిపించింది తననుకున్న దేదీ జరగలేదు. తను మామూలుగానే ఉంది. బావ అన్నమాటలు అప్పుడు చెవుల్ని తాకాయి. తన పరిస్థితికి నవ్వుకుంది

"నువ్వు వచ్చి పదినిమిషాలేకదు బావా అయింది," అంది.

ఈ పదినిమిషాలు అద్దం ముందరే ఉన్నావు కాబోలు."

"నేను అట్లా కనిపిస్తున్నానా?"

"నువ్వు మారిపోయిన ట్లనిపిస్తోంది నళినీ!"

'నువ్వు ఏమీమారలేదు బావా!"

"ఐయామ్ సారీ, ఇతను శంకర్..."

నళిని సమస్కారం చేసింది.

"ప్రయాణం సుఖంగా జరిగిందా?"

"సుఖమా! వీడు, మా శంకర్, వీడు

పక్కన ఉంటే సుఖంకూడాను. నిముషంలో అరనిముషమైనా జీవితం అని ఆనక మానడు. తన జీవితం, లోకచరిత్రను గురించిన విచారమంతా వీడిదే: కదూ శంకర్?'' అని నవ్వాడు.

నళినికూడా శంకర్‌వైపు చూసింది.

"ఔను." అని నవ్వుతున్నా డతడు. నవ్వుతున్నా, అతడికనులు గంభీరంగా ఉన్నాయి. శంకర్ అంటే శివుడు. మంగళకరమైనమూర్తి. ఇతడిలో గంభీర

మైన అందం ఉంది ' అతడిని యుగ్గా అనుకుంది నళిని

మురళీ శంకర్ ఆశీను లయ్యాక కాఫీ తెమ్మని సరోజతో చెప్పి నళినికూడా ఒక కుర్చీలో కూర్చుంది.

"ఏమైనా మారావా? ఇప్పుడుకూడా ఇరవైనాలుగు గంటల్లో పదహారు గంటలు ఆ లైబ్రరీలోనేనా ఉండటం! బయట ప్రపంచం ఏమైనా మారిందేమో కాస్తచూస్తున్నావా?" అన్నాడునవ్వుతూ

"నాకు తెలియదే. నువ్వు రాకెట్ లో భూప్రదక్షిణం చేసివచ్చా వేమిటి?" అంది నళిని కళ్ళు పెద్దవి చేసి, ఆశ్చర్యాన్ని ప్రకటిస్తూ. మురళీ. శంకర్ వైపు తిరిగి, "చూడు ఆ పెంకితనం. పైకి తనంత శాంతం, అమాయికత్వం కలవా ళ్లెవ్వరూ ఉండరనిపిస్తుంది." అన్నాడు.

"మరి ప్రపంచం మారింది అంటే– ఓహో, అవును ఇప్పుడు టెరిలిన్ ఫాషన్ లోకి వచ్చింది. మా ఆడవాళ్ళకి కాటన్ మీద మోజు ఎక్కువయింది బొంబేలో ప్రస్తుతం ఏ చీరలు చెలామణిలో ఉన్నాయి బావా! అయితే బినాకా బుధవారం వస్తోందో లేదో మాత్రం తెలియదు ఈమధ్య వినటం లేదు." అంది

"ఆడవాళ్ళకి సైన్సు, పాలిటిక్స్ ఎందుకూ! వాళ్ళు ఆ రెంటికీ దూరంగానే ఉంటే ఈ భూమి అందంగా ఉంటుం దని నే నంటాను." అన్నాడు మురళి.

మారి బయట ప్రపంచం పోతేం దంటే. ఆడవాళ్ళు వాళ్ళ అందాలు పెదు కుంటూ విలాసాలలో మునుగుతూ ఉండ టమేనన్నమాట." అంది

శంకర్ చిరునవ్వుతో నళినివైపు చూస్తున్నాడు. అది తెలుసు నళినికి. నళిని బుగ్గలు కొంచెం ఎరుపెక్కాయి ఆ మాటలు అంటుంటే.

'నువ్వు రాజకీయవేత వయినాసరే, సంఘసేవకురాలివయినాసరే, నీయిష్టం; నా కభ్యంతరం లేదు. ఈ ఇరవైయవ శతాబ్దిలో ఆ మాత్రం స్వతంత్రం ఉండాలి నా అభిప్రాయం చెప్పాలంటే– నువ్వు స్వతంత్రంగా ఏపని చేసినా సరే, నా కిష్టమే.'' అన్నాడు శంకర్

కాలం మారింది అంటాము. మనం చాలా నాగరికులం అనుకుంటాం. మనిషి తెలుసుకో గోరింది ఏమైనా తెలుసు కున్నాడా? మనిషి సమస్య ఏమైనా మారాయా? ఆదిమమానవుడికంటె ఎక్కువ సుఖశాంతులు పొందుతున్నాడా? జీవితం చాలా చిత్రమైంది! మానవుడిలో ఉండేమేధా, ఆత్మా– ఈ అనంతవిశ్వాన్ని ఆక్రమించటం– ఆ ఔన్నత్యంలో మన జీవితాలెంత! సూర్యుడి వేడికి ఒకగంటలో బ్రతుకు ముగించి నేలరాలే పూలవంటివి ' శంకర్ మాటలు వింటూనే నళిని తనలో తను ఆలోచించుకుంటోంది.

"నేను ఎట్లా ఉన్నా ఏమి చేసినా నీకు అభ్యంతరం లేదుకదు బావా?"

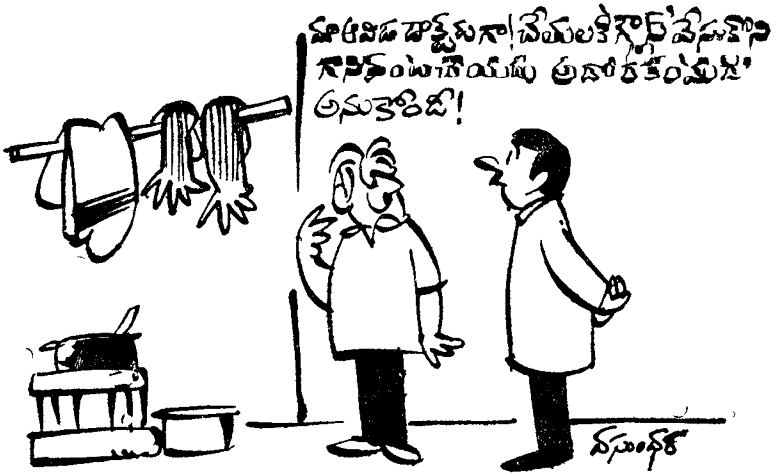

"ఉహుఁ, లేదు నువ్వు నీ ఇష్ట ప్రకారం ఏది ఆచరించినా నాకు ఇష్టమే ఇంతకూ మాకు కాఫీ ఏమైనా ...?"

"అదుగో వస్తోంది..." అని నళిని గుమ్మంవైపు చూసింది కర్టెన్ తొలగించుకు సరోజ కప్పులు తెచ్చి బల్ల మీద పెట్టింది సిగ్గుతో

మురళి సరోజను గమనిస్తున్నాడు

"సరోజ—బావా! మా పిన్నికూతురు తల్లి పోయాక మూడునెలలనుంచీ ఇక్కడ ఉంటోంది," అంది.

చిరునవ్వు చిందించింది సరోజ

"చిన్నప్పుడోసారి చూశావు బావా! అయినా నీకు నేను గుర్తుంటానా!" అంది.

"ఇప్పుడు గుర్తుంటావులే, మరిచిపోకుండా" అన్నాడు వేళాకోళంగా.

నళిని ఆలోచించుకుంటోంది

'నేను ఎట్లా ఉన్నా బావకి ఇష్టమే. బావకి నాదగ్గరనుంచి ఏం కావాలి! మేడ, కారు ఉన్న మావగారు—ఆస్థి తెచ్చే భార్య! ఆఫీసర్ భార్య అందగత్తె అనిపించుకోవటం కంటె ఏం కావాలి! చదువు ఉండనే ఉంది మరి నేను! నాకు కావలసింది ఏమిటి? సరదాలు—సుఖాలు కాదు. నా బ్రతుకును, హృదయాన్ని, ఆత్మని ఆలమివేసి నేను ఈలోకానికి అతీతురాలిని అనిపింపజేసే ప్రేమ కావాలి. ఆ ప్రేమ వివాహంద్వారానే కావాలి

* * *

మరునాడు పొద్దున్న నళిని డాబామీదకి వెళ్ళింది. అప్పటికింకా బాగా తెల్లవార లేదు ఆవేళలో మేలుకునే లోకాన్నీ, సూర్యుడి లేతకాంతిలో వికసించే ప్రకృతినీ, శ్రవణాల కింపైన రకరకాల

ర్వ్యసులూగమనించటం నళినికి ఆనందం అటూ ఇటూ తిరుగుతూ, మామిడికొమ్మ డాబామీద అనుకున్నచోట ఆగింది మామిడిచెట్టు లేతచిగుళ్ళు తొడిగి ఉంది.

'కీటిలో ఏముందని కోయిల ఈచిగుళ్ళని తింటుంది!' అనుకుంటూ ఒకచిగురు తుంపి నమిలింది. అది వగరుగా ఉంది

'ఈ వగరులోంచి కోయిల కంఠం లోకి ఆ తీయదనం వస్తోందన్నమాట,' అనుకుంది. తనచేష్టకి తనే నవ్వుకుంటూ—చూసింది అప్పుడు. క్రింద పంపుదగ్గర బావ ముఖం కడుక్కుంటున్నాడు. పనిపిల్ల గిన్నె ఒకటి కడగడానికి పట్టుకుని నుంచుంది.

"నీ పేరేమిటి?" బావ అడిగాడు.

దానికి హటాత్తుగా నవ్వు వచ్చింది. పళ్ళు కనిపించేలాగ నవ్వుతూ, పమిట సర్దుకుంటూ, "సావిత్రి," అంది.

"ఓహో, సినిమా సావిత్రీ," అని గట్టిగా నవ్వుతున్నాడు బావ.

"మీరు బొంబై బాబుకదా! సావిత్రి తెలుసేంటండీ," అంది నవ్వుతూ.

"ఆఁ; సావిత్రి, జమున మా ఊరుకి కూడా వస్తారు," అని నవ్వుతూ లోపలికి వెళ్ళాడు బావ

"చినబాబుగారు పెద్దసరదా ఐనోరు," అంటోంది పని కి సేది వచ్చిన సరోజతో. అతడు వెళ్ళిన వైపే చూస్తూ బొనని తల తిప్పిందినవ్వుతూ, జూకాలూగిసలాడేలా

నళిని మనసులో ఒక తెర వాలినట్లని పించింది బావ, సావిత్రి, సరోజ అందరి రూపాలూ చెరిగిపోయాయి ఆమె మన సులో శూన్యం ఏర్పడింది. ఇప్పుడు తను చూసినది, తను విన్నది తన కేదో విచారం కలిగిస్తోంది. ఆక్షణందాకా తను పొందుతున్న ఆనందం మాయమైంది

ఆకస్మాత్తుగా శంకర్ స్మృతిపథంలో మెదిలాడు. బావకీ, అతడికీ ఎంతతేడా!

'అతడి చూపులలో లోతులు, అతడి నవ్వుల్లో గాంభీర్యం, అతడితో పోలిస్తే—బావ—తన మనసు బావని మరచి కలలు కంటోంది' అనుకుంది నళిని

ఆ సాయంత్రం "మీ నళినితో మాట్లాడుకో. నేను ఊళ్ళోకి వెళ్ళివస్తా," నని శంకర్ వెళ్ళిపోయాడు.

"అతనితో వెళ్ళకపోయావా బావా! అంది నళిని

"అవసరంలేదు వాడే నన్ను నీతో మాట్లాడమని వదిలివెళ్ళాడు ఈ ఊళ్ళో తిరిగిరాలేడనే భయంకూడలేదు మీ నాన్న పేరు చెబితే ఎవరైనా దింపుతారు ఇంటి ముందు," అన్నాడు

నళినీ, మురళీ మేడ పైడాబామీద ఉన్నారు. నళిని కుర్చీలో కూర్చునుంది. మురళి దానిని ఆనుకుని వెనక నుంచుని ఉన్నాడు వంగి ఆమెబుగ్గకి తనచెంపని తాకిస్తూ. "నళినీ!" అన్నాడు. నళిని మాట్లాడలేదు బుగ్గమీద ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

"నళినీ!" అన్నాడు.

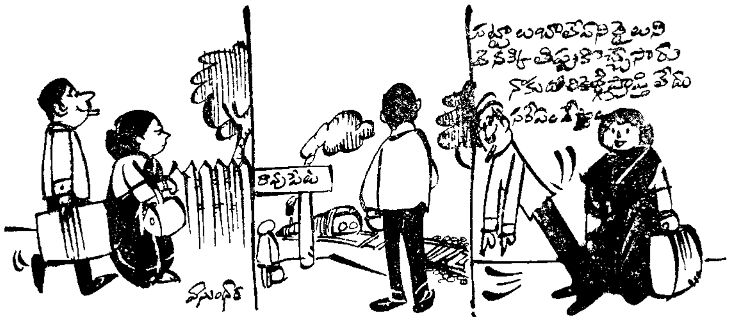

నళిని ఏమీ చలించలేదు కాదనలేదు. చిన్నబాలికలాగ ఆ ముద్దును స్వీకరించి నవ్వుతూ. ''ఏం బావా!'' అంది.

''నీకు ఆనందంగాలేదూ! తీయగా బాధగా లేదూ!" అన్నాడు.

"ఉహుం. నా కేమీ కలగటంలేదు ''

అతడు కొంతసేపు ఊరుకుని,

''నీకు నేనంటే ఇష్టం ఉంటే ఇట్లాగ ఉంటావా ? అంత నిగ్రహించుకోవలసినంత అవసర మేముంది! నిజమే నేను మూడేళ్లు ఊరుకున్నాను. మా నాన్న ఆస్తి నీపేర రాయమన్నాడు; మా మయ్యకి కోపం వచ్చింది. నాకూ మా నాన్నమీద కోపంవచ్చింది పెళ్ళి చేసుకోనన్నాను అది మనికీ మేలేఅయింది. ఉద్యోగంలో స్థిరపడ్డాను. ప్రమోషన్ వచ్చింది. ఈపాటికి ఒక రిద్దరు పిల్లలు పుట్టి ఉండేవారు." నవ్వుతున్నాడు చెబ్తూ; నళిని వింటోంది ''అంతమాత్రానికే నీమనసు మారిపోవాలా! నామీదకోపమా ? కాక నీమనసు ఎవరిపైనైనా ...''

''ఏమిటి బావా! నా అంతఃపురంలోకి ఎవరు వస్తారు? నువ్వు మంచివాడివని, దాచుకోకుండా ఈ మాటలు చెప్పాలనిపిస్తోంది, విను. నాలో ఏదో కాఠిన్యం వచ్చింది. తపస్సు చేసే వ్యక్తిలో ఉంటుందేమో ఆ కాఠిన్యం. కానీ ఈతపస్సు దేనికోసం! ఎవరికోసం! నిజమే ఐదేళ్ళక్రిందట–నువ్వు వచ్చావు. ఇట్లాగే ఆరోజు నువ్వు నాభుజంమీద చేయి వెయ్యగానే నాశరీరం ఝల్లుమంది. చెంపని నీ పెదవులు తాకినప్పుడు నేను పరవసించిపోయాను. బావ నా సర్వస్వం అనుకున్నాను ఆ అనుభవం నా కింకా గుర్తుఉంది. కానీ ఇప్పుడు, నేను దాన్ని పొందలేకుండా ఉన్నాను బావా! ఇన్నాళ్లూ ఏకాంతంగానే గడిపాను. నా జీవితం ఒక స్రవంతి అయితే అది ఆవిరై ఆలోచనల రూపం దాల్చింది. నా ఆలోచనలకి చైతన్యం కలిగితేనే కానీ నాలో చైతన్యంరాదు. దేనికో ఎదురుచూస్తున్నట్లుంటుంది. కానీ, దేనికోసం! ఈ భూమి ఇన్నేళ్ళనుంచీ ఇట్లాగ నిరీక్షణలో గడుపుతోంది దేనికోసం? నేనూ

అంతే అనిపిస్తుంది బావా.'' నళిని కళ్ళలోనుంచి నీటిబిందువులు జారుతున్నాయి. మురళీ వాటిని తుడిచాడు.

"ఏమిటి నళినీ! ఆనందంగా గడపటానికి ఇన్నిమాటలు కావాలా. నువ్వు ఉత్త పిచ్చిపిల్లవి నాకు తెలుసు. ఒంటరిగా ఉండటంవలన, నీకు సన్నిహితులు లేకపోవటం వలన నువ్వు అట్లాగ బాధపడుతున్నావు. ఇప్పు డింక బాధెందుకు! ఇకనిన్ను బాధపడనివ్వను."

నళిని నవ్వింది. కానీ ఆమె చూపులలోని భావం మురళికి అందలేదు మళ్ళీ పెదవులమీద ముద్దు పెట్టుకున్నాడు

ఎందుకో ఆశ్చర్యం వేసిం దతడికి. నళినిని వదిలి పక్క కుర్చీలోకూర్చున్నాడు

"ఉహుం. నీ కిష్టంలేదు. కనీసం నేనంటే నీ కాకర్షణలేదు నేను తెలుసుకోలేనంత మూర్ఖుడిని కాదు. పెళ్ళి విషయాలలో బలవంతమేమీలేదు నళినీ! అయినా నాకు జాలివేస్తోంది '' అన్నాడు

నళిని నవ్వింది. మళ్ళీ అతడన్నాడు ''జాలి ఎందుకు! జాలిపడాల్సిన అవసరం నీ కేమీ లేదు,'' అని నవ్వాడు ఆ సంభాషణ అక్కడితో ఆపి సంగతులేవో చెప్తుంటే శంకర్ వచ్చాడు లేచి నిలబడి అతడికి తన కుర్చీ ఇచ్చింది నళిని.

''మీరు కూర్చోండి" అన్నా డతడు.

''క్రిందకి వెళ్ళి. భోజనాల ఏర్పాటు చూడాలి;'' చిరుహాసంతో జవా బిచ్చి, అక్కడే పిట్టగోడకి ఆనుకుని నిలబడింది.

"అలాగా ఉన్నావేం?" శంకర్ అడిగాడు మురళిని.

''మనం ఒకవిధంగా ఎదురుచూస్తే, జరిగేవి ఇంకొకలాగ ఉంటాయి ఏమంటావ్?" నవ్వుతునే అన్నాడు మురళి.

"జీవితమే అంత!''

"మొదలుపెట్టావూ! అది సరియైన వ్యాఖ్యానం," నవ్వాడు మురళి.

శంకర్ మాట్లాడలేదు. సన్నగా రాగాలాపన ప్రారంభించాడు.

రాగం మెల్లగా పాటకాసాగింది. ముందు ఒక వెన్నెలపాట—నారాయణరెడ్డిది, తరవాత ఒక అష్టపది, తరవాత గీతాంజలిలో పాదాలు ఏవో ఇంగ్లీషులా తగ్గుస్వరంలో గంభీరకంఠంతో ఉచ్చరిస్తున్నా డతడు నళినట్లాగే నిలబడుంది. ఆమెకన్ను లార్ద్రతతో మెరిసినై.

''చూశావా, మా వాడెంత బాగా పాడతాడో నాకు పాటలంటే ఇష్టం అంతగాలేదు, కానీ, వీడు పాడుతుంటే ఏదో ఆనందం మన చేతుల్లోంచి జారిపోతోం దనిపిస్తుంది నాకు భయంకూడా."

నళిని నవ్వింది 'నాకు ఏవేవో అనుభూతులు కలుగుతాయి ఏవో చిత్రాలు కనిపిస్తాయి. జీవితం ధన్యమయిం దనిపిస్తుంది. ఆ ఆనందం బరువుగాఉంటుంది.' నళిని తనలో అనుకుంది.

మురళి శంకర్ వైపు తిరిగి,

"నిన్ను రెండురోజు లాపాను మి

ఆవిడ నీకోసం ఎదురుచూస్తోంది కాబోలు! ఆపాపంనాది," అన్నాడు శంకర్‌తో.

శంకర్ నవ్వి, "ఔను ఎదురు చూస్తుంది. నేను వెళ్ళగానే గుత్తి వంకాయకూరా, పెరుగుపచ్చడీ చేస్తుంది. ఈ నెలలో తను ఖర్చు తగ్గించి ఎంత నిలవచేసిందీ, సంతోషంగా చెప్తుంది. నేను చిక్కిపోయానంటుంది," అన్నాడు

"వదినగారికి ఎట్లాగైనా నువ్వు అంటే చాలా ప్రేమరా ''

"ప్రేమ!'' అన్నాడు శంకర్.

నళిని క్రిందికి వెళ్ళిపోయింది.

"అక్కావాళ్ళని భోజనానికి పిలవనా?'' అడిగింది సరోజ జరీ అంచువున్న ఎరుపు సిల్క్ చీర కట్టుకుంది సరోజ రెండు జడలు వేసుకు ఒకజడలో ఎర్ర గులాబీలు పెట్టుకుంది ఎర్రని తిలకం, నల్లని కాటుక పోటీపడుతూ కాంతులీను తున్నాయి. నళిని ఓక్షణం నిదానించిచూసి, ''ఇవేళ నువ్వు అద్భుతంగా ఉన్నావ్ సరోజా! వెళ్ళి పిలుచుకురా," అంది

నళిని తన గదిలో కిటికీ దగ్గర నిల బడింది 'అతను చాలాబాగాపాడాడు. అతని స్వరం వెన్నెలలో కలిసిపోయి ప్రవహించింది. అతడు తననితాను మరచి పోయి పాడాడు. వొత్తైనజుట్టు, దట్టమైన కనుబొమ లున్న చిన్నకళ్ళు, కళ్ళల్లో కాంతుల నీనుతున్న కనీనికలు, సన్నగా పొడవైన ముక్కు, అందమైన పెదవులు, అందాన్ని చెడిపోనివ్వకుండా మీసం— కళ్ళలోనుంచి వస్తోంది అతడి గానం. ప్రశాంతమధురంగా ఉం దతని స్వరం. నన్ను నేను మరిచిపోయాను. నా మనసు ఒక అందమైన యువతిగా మారి వెళ్ళి అతడిని కౌగిలించుకుంది ' నవ్వుకుంది. 'ఏమిటీ భావం!' అనుకుంది

* * *

శంకర్ వెళ్ళిపోయాడు ఆ రోజు

ఇంకా సాయంత్రం అవలేదు. మురళి వచ్చి, "మనం ముగ్గురం సినిమాకి వెడదాం నళినీ," అన్నాడు.

"నా ఫ్రెండ్స్ వస్తున్నారు బావా! నిన్ను చూడటానికే అనుకుంటాను," అంది, కొంచెం నవ్వుతూ.

"వస్తే రానీ, నా కేం భయంలేదు," అన్నాడు మురళి గట్టిగా నవ్వి.

నళినిగది చాలా సందడిగా గొడవగా ఉంది నల్గురు స్నేహితురాండ్రొచ్చారు.

"నళినికి ఇంత సరదాగా ఉండే ఫ్రెండ్సు ఉన్నారా ?"

మురళి అట్లాగనుకుని ఆ గది కర్టెన్ ఒకసారి తొలగించి గుమ్మంలో ఒక నిముషం నిలబడి చూసి వెళ్ళిపోయాడు.

"బాగున్నాడు" ఒక అమ్మాయి అంది.

"వింటాడు."

"వినాలనే!" తరవాత నవ్వులు, సందడిలో మాటలు వినిపించలేదు.

అతడిముఖం కిటికీదగ్గర రెండుసార్లు కనిపించింది. నళిని నిట్టూర్పు విడిచింది.

'అతని కళ్ళలో ఎంత కుతూహలం! ఏం వెతుకుతున్నా యా కళ్ళు! నా కోసమా!' నవ్వుకుంది నళిని మనసులో ఏవో నిర్ణయాలు జరిగిపోతున్నాయి; ఆర్ద్రిత తరిగి గట్టిపడుతోంది మనసు.

లోపలికి వెళ్ళింది– "రా బావా పరిచయం చేస్తాను," అంది

"నేను రావాలా ?" అన్నాడు కాలర్ సర్దుకుని, క్రాప్ సరిచేసుకుంటూ

నళిని నవ్వింది. "తప్పకుండాను. నీ కిష్టమైతే ఒకరిని వరించవచ్చు కూడాను."

"ఛా– నీవు నాకు ఉన్నావుకదూ!"

"ఇంకా పుస్తె కట్టలేదుకదు బావా!"

పరిచయం అయ్యాక ఒక గంట ఉండి అతడు బయటికి వెళ్ళాడు. కొంచెంసే పుండి గుమ్మందగ్గరకు వచ్చి "సినిమాకి టైమ్ అవుతోంది నళినీ" అన్నాడు.

"నేను రాను బావా!" అంది నళిని.

"పోనీ నీ ఫ్రెండ్స్‌ని కూడా తీసుకురా;" చిరునవ్వుతో అన్నాడు.

"నాకు రావాలనిలేదు," అంది నళిని.

అతడు వెళ్ళిపోయాడు.

"వెళ్ళరాదూ, అత డెంత నిరుత్సాహ పడ్డాడో, ' అంది వనజ. నళిని నవ్వింది.

"మేము వెళ్ళిపోతాం. నువ్వు సినిమాకి వెళ్ళు అతడితో," అంది శారద. నిర్మల నళిని ముఖంలోకి చూస్తోంది.

"ఊహుఁ," అంది నళిని.

కొంచెంసే పయ్యాక సరోజ వచ్చి "బావ సినిమాకి రమ్మంటున్నాడు, వెళ్ళమంటావా అక్కా," అని అడిగింది.

"వెళ్ళు," అంది నళిని. సరోజ ఉత్సాహంగా వెళ్ళిపోయింది. స్నేహితులంతా వెళ్ళారు నిర్మల ఉంది

"నీ మనసులోమాట ఏమిటి నళినీ," అంది నిర్మల, నళిని చేతిని తనచేతిలోకి తీసుకుంటూ. అంతా వెళ్ళినా నిర్మల

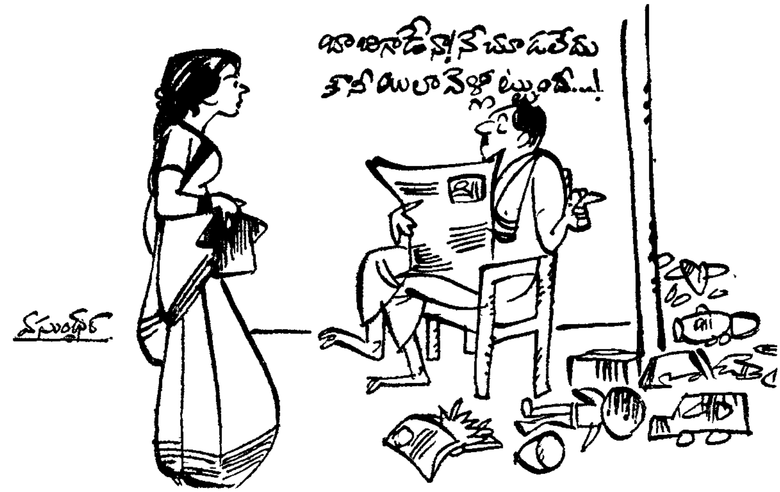

వెళ్ళలేదు చల్లగా ఉంటుందని డాబా మీద కూర్చున్నారు ఇద్దరూ.

"ఏమని చెప్పేది నిర్మలా!" అంది.

"నువ్వు మీ బావతో తృప్తిపడినట్లు నాకు అనిపించటంలేదు." అంది నిర్మల నళిని ముఖంలోకి చూస్తూ. నళిని అప్పుడు నిర్మలవైపు చూసింది; నవ్వి—

"ఔను నిర్మలా, అతడి ప్రేమకి ఏకాగ్రత లేదు, అతడు నాకోసం ఆగలేడు నా నిర్ణయం జరిగిపోయింది," అంది

నిర్మల మాట్లాడలేదు. వెళ్ళేముందర మాత్రం అంది—"నువ్వు మీ బావని పెళ్ళి చేసుకోలేకపోతే ఇంకెవ్వరినీ పెళ్ళి చేసుకోలేవేమో!"

"కావచ్చు," అంది నళిని

"లౌకికంగా చూస్తే నీ నిర్ణయం తెలివి తక్కువ అనిపిస్తుంది. కొన్నాళ్ళు పోయాక విచారిస్తావేమో!"

"నా మనసు ఒంటరితనానికి అలవాటు పడిపోయింది నిర్మలా," అంది నళిని.

* * *

సరోజా, మురళీ సినిమానుంచి వచ్చాక నళిని క్రిందికి వెళ్ళింది. ముగ్గురూ భోజనానికి కూర్చున్నారు. "వనజ ఎవరమ్మాయి నళినీ?" మురళి అడిగాడు నళిని మురళి ముఖంలోకి చూసింది.

వనజ బొద్దుగా, పచ్చగా ఉంటుంది. చక్కగా అలంకరించుకుంటుంది కూడా.

"వనజ బాగా ఆర్జిస్తున్న ఓ అడ్వకేట్ గారికూతురు. ఏం, మనసు లాగేసిందా? మాట్లాడమంటావా?" అంది నవ్వుతూ.

భోజనం ముగించి వాష్ బేసిన్లో చేయి కడుగుతూ, "ఏమిటి ఇట్లా మొదలెట్టావ్," అన్నాడు. నళిని తలవంచుకుని అన్నం తినటం సాగించింది.

* * *

సంజవేళ – చెట్లమధ్య కుర్చీలో కూర్చుంది నళిని – ఆలోచిస్తోంది.

'ఈ పెళ్ళివలన ఇద్దరికీ సుఖం ఉండదు. బావకి సరదాలు కావాలి. ఏకాగ్రత అతడి స్వభావంలోలేదు. కానీ నాకు ప్రేమలోకూడా ఏకాగ్రత కావాలి ఒకరికోసం ఒకరు అర్పితులైపోవాలి. ఇదే నాకోరిక. కానీ బావ! అతనికి అనేక సరదాలు అతని సరదాలు నేను తీర్చలేకపోవచ్చు. తీర్చలేను. బావకు నామీద ఆపేక్ష ఉన్నా, మోజు, ఆకర్షణ ఎక్కువ రోజులు ఉండవు అప్పుడు ఫలితం బావకి నేను దూరంకావటం

'అతడిలో లీనమైపోవాలనే తహతహకి, అతడి సుఖదుఃఖాలలో ఒకటైపోవాలనే ఆరాటానికి అతడే – నేను ఐపోవాలనే ఆరాధన – అర్థం, ఆధారం లేకుండా పోతాయి.

'అవి నేను భరించలేను. అంతకంటె ఇట్లా అవివాహితగానే ఉండిపోతాను. ఉండి, నా ఊహామూర్తికోసం నిరీక్షిస్తుంటాను అది నా తపసు

'శంకర్ నన్ను కదిలించాడు. అతడు వివాహితుడు. అటువంటివ్యక్తి వేరొకడు నా జీవితంలో తటస్థపడతాడా? పడకపోవచ్చు అప్పుడు నా బ్రతుకు నిరీక్షణే. శంకర్ నా ఆరాధనకి ఒక మూర్తిని కల్పించివెళ్ళాడు.' నవ్వుకుంది నళిని.

నువ్వు బాగా ఆలోచించుకోలేదనుకుంటా నళినీ?" కొంచెంసేపై వచ్చి పక్కనే ఇంకోకుర్చీలో కూర్చున్న మురళి అన్నాడు

"నేను బాగా ఆలోచించుకున్నాను బావా! ఇది మనఇద్దరికీ శ్రేయస్కరం నువ్వు సరోజని పెళ్ళిచేసుకో నీ ఉద్యోగానికి, సరదాలకి అన్నివిధాల తగింది."

"అసలు నీఊహ ఇట్లా మారిపోటానికి కారణం ఏమిటో నాకర్థం కావటం లేదు నళినీ! నా మనసు సమాధానపడటంలేదు. నిన్ను పెళ్లి చేసుకోవాలని, అన్నివిధాలా నిన్ను సుఖపెట్టాలన్న ఉద్దేశంతోనే నే నిక్కడి కొచ్చాను.

నళిని, కుర్చీకి దగ్గరగాఉన్న నైట్ క్వీన్ గుబురుల్లోంచి ఆకులు తెంపుతోంది. రాత్రి కొంచెం చీకటిగానే ఉంది. వరండాలోని లైటుమాత్రం ఆప్రదేశాన్ని కొంత కాంతివంతం చేస్తోంది. మురళి నళినివైపే చూస్తున్నాడు తెల్లటి చెవిమీద నల్లగా సన్నటి జడపాయ ఒకటి జారుతోంది దానిక్రింద ముత్యాలదుద్దు మెరుస్తోంది. పక్కగా కనిపిస్తున్న నళిని ముఖంలోనిఅందం అతడిని తాకుతోంది

నళినిమనసు అల్లకల్లోలంగా ఉంది కానీ, దానిమధ్య ఆమె నిర్ణయం చెదరకుండాఉంది. బావకి సమాధాన మీయటం ఎట్లాగని ఆలోచిస్తోంది నళిని

"నేను నీకు తగను బావా!" అంది ఒకసారి తలయెత్తి.

"కాదు నేనునీకు తగననే నీభావం" అన్నాడు నొక్కిపలుకుతూ, నవ్వుతూనే.

"అదికాదు బావా! నీ అభిరుచుల కను గుణంగా నేను ఉండలేనని నా భయం."

"అట్లా ఉండాలని నేను నిన్ను కోరటంలేదు నళినీ."

"కానీ నేను ఆ విధంగా ఉండలేను

బావా! ఎవరి అభిరుచులు వారు పాటిస్తే తప్పకుండా మనిద్దరి మధ్యదూరం అధికం అవుతుంది. భార్యాభర్తలు సన్నిహితంగా ఉండలేకపోయాక మనసులో ప్రేమ దాగిఉన్నా అది పరిమళిస్తుందా? రాణిస్తుందా బావా! నాకు తృప్తి ఉండదు. నీకుకూడా తృప్తి ఉండదు. ఎందుకు మభ్యపెట్టుకోవటం? చిన్నవాళ్ళం కాదు కదా ఊహాలోకంలో విహరిస్తూ వాస్తవాల్ని విస్మరించగలిగేటందుకు

"మన అభిరుచులు వేరనీ, సుఖపడలేమనీ ఎప్పుడు గ్రహించావు నళినీ!''

నళిని భారంగా ఊపిరి వదలింది.

''నువ్వు చాలా సరదాగా ఉంటావు బావా! అట్లాగే నీలాగ అందరితో సరదాగా మెలగగలిగిన యువతి నీకు తగు బావా! నేను ఒంటరిజీవితానికి అలవాటు పడ్డాను. సరదాలకీ, సుఖాలకీ నా మనసు చలించదు అటువంటి నేను నిన్ను సుఖపెట్టలేనని నాభయం; కాదు నమ్మకం.

'అయితే, అసలు పెళ్ళిచేసుకోవా?"

"అట్లాగని నే నిర్ణయించుకోలేదు."

"నిన్ను చూస్తే జాలివేస్తుంది నళినీ! నీ జీవితం, పెంపకం అట్లాగ గడిచాయి. నిన్ను నా సుఖదుఃఖాలలోకి తీసుకు వెళ్ళాలనీ, ప్రపంచానికి చూపించాలనీ ఎన్నో అనుకున్నా. నీవు ఈ ప్రపంచానికి దూరంగా ఉంటానంటావు. నీకు స్నేహితులు లేక ఇట్లాగ ఉన్నావు కాని, నలుగురిలో తిరుగుతూంటే మారిపోతావు నళినీ! ఆ మార్పు నీలో నేను తీసుకు రాగలను. నే పందెంవేస్తాను," అన్నాడు.

నళిని విచారంగా నవ్వింది; "లేదు బావా! నే మారలేను. నాకుతెలు" సంది.

మురళి కొంచెంసేపు ఊరుకుని—

"నిన్ను ఇట్లాగ పెంచిన మీ నాన్నని అనాలి. నాకు ఇప్పటికీ జాలి వేస్తోంది. ఇంకా నాకు అభ్యంతరంలేదు. కానీ నాకు ఒక అనుమానం వచ్చింది. ఆడవాళ్ళకి అసూయ అంటారు. సరోజతో చనువుగా ఉంటానని నీకు కోపం వచ్చిందా?"

"లేదు బావా! కోపం రాలేదు. ఒక రకంగా నిన్ను అర్థం చేసుకోగలిగా నని చెప్పవచ్చు. వివాహమంటే ప్రణయం కూడాను. ప్రణయంలోకూడా ఏకాగ్రత ని కోరతాను నేను. అటువంటి వాళ్ళు ఉండరని నీవు నవ్వవచ్చు; జాలిపడవచ్చు. కాని అది నా ధ్యేయం. ఫలితం లేకపోయినాసరే. నిరీక్షణలోనే నా బ్రతుకు గడుస్తుంది. సరోజ అన్ని విధాలా నీకు తగినది. నువ్వు సరోజను పెళ్ళి చేసుకుంటే నేను సంతోషిస్తాను."

"నువ్వు ఏవేవో కల్పించుకుని సుఖాన్ని దూరం చేసుకుంటున్నా వనిపిస్తోంది నళినీ! మీ నాన్న ఉన్నన్ని రోజులూ నీకు లోటు తెలియకపోవచ్చు. నీకు ఆర్థికంగా కూడా ఏలోటూ తెలియకపోవచ్చు. కానీ ఆ తరవాత, నీకు నా అనేవాళ్ళు ఉండాలి కదు నళినీ..."

"నువ్వూ, సరోజా నాకు ఎప్పుడూ

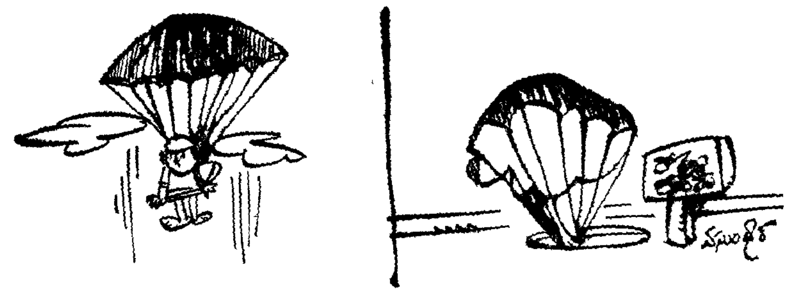

ఉంటారు బావా! నా బ్రతుకు ఈ ఇంట్లో ఇలాగే గడిచిపోతుంది."

మురళి మాట్లాడలేదు నళిని కుర్చీలో కూర్చుని పుస్తకం చదువుకుంటోంది.

సరోజ వచ్చింది ఆ గదిలోకి తను తెచ్చినపూలని ఫ్లవర్ వేజ్లో అమరుస్తూ అంది "బావని నువ్వు ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకోనన్నావో నా కర్థం కావటం లేదక్కా."

సరోజకి బావని చేసుకోవటం ఇష్టంగానూ ఉంది నళిని ఎందుకో ఒప్పుకో లేదని సందేహమూ ఉంది. నళిని తను చదువుతున్న పుస్తకం వదిలి లేచింది. సరోజ భుజంమీద చేయివేసి ప్రేమ పూర్వకంగా నవ్వుతూ అన్నది.

"బావ చాలా సరదాలు ఉన్నవాడు సరోజా! అతడు సంతోషంగా ఉండా లంటే అటువంటి భార్య రావాలి. నువ్వు చిన్నదానివి. ఉత్సాహంతో ఉరకలువేసే హృదయం నీది. నువ్వు బావకి సరిపోతావు. నేను ఒంటరిగా గడపటానికి అలవాటుపడ్డాను. నాన్న అభిరుచుల ప్రకారం నడుచుకుంటూ జీవించాను సంపదలు తెచ్చే ఈ సుఖా లన్నింటికీ అలవాటుపడిన నాకు ఇవి ఉత్సాహాన్నీ, సంతోషాన్నీ ఇవ్వలేవు. ఒక మాటలో చెప్పాలంటే నా మనసు ఎదిగిపోయింది సరోజా! నావంటివాళ్ళు ఒంటరిగా ఉండేనే నయం. నేనసలు పెళ్ళి చేసుకుంటానో లేదోకూడా చెప్పలేను, అంతే. నువ్వు సంశయాలు పెట్టుకోకు. బావ అన్నివిధాలా నీకు తగినవాడు. మీ ఇద్దరినీ మనస్ఫూర్తిగా ఆశీర్వదిస్తున్నాను."

సరోజ ఏం మాట్లాడలేదు. "బావలాగ సరదా అనవాడు; అందం, ఉద్యోగం, ఆస్థి ఉన్నవాడు దొరకటం ఎంతదృష్టం"

సంతోషంతో అక్కడనుంచి వెళ్ళింది సరోజ.

మురళి సరోజనిని పెళ్ళి చేసుకుని తీసుకువెళ్ళిపోయాడు.

* * *

బావ వచ్చాడు, వెళ్ళాడు!

కాని తన జీవితంలో మార్పులేదు.

ప్రశాంతంగా ఉన్న రాత్రిలో కిటికీలో నుంచి దూరతీరాలవైపు చూస్తోంది నళిని.

'నేను పొరబాటును చేశానా? లేదు. జీవితములో ఏది పొందాలని ఆశించానో అది పొందలేనని నమ్మకం కలిగినప్పుడు, పొందగలననటంలో నమ్మకం కోల్పోయినప్పుడు ఇంక ఆ పెళ్ళి చేసుకోవటం ఎందుకు? సరోజ, వనజ, సావిత్రిలతో బావ — అతడిలో చెదిరిన కాంక్షలు, కళ్ళలో మెదలాడే తృష్ణలు — బావ ఏమిటో నాకు తెలుసు. అతడిని విశ్వసించకుండా అతడితో కలిసి జీవించలేను. పవిత్రతని కోరే నా ప్రశాంతహృదయం అతడి కోర్కెల ఉనికిని సహించలేదు. బావలో ఈ గుణాన్ని నేను క్షమించలేను ఆ పరిస్థితిలో అతడితో పెళ్ళి, నా జీవితంలో వక్రతని ప్రవేశపెడుతుంది. దానిని మొదట్లోనే త్రుంచాలి. అపశృతుల సంగీతం నేను పాడలేను మోహన రాగం నేను ఆలపించలేకపోయినాసరే. వివాహం లేకుండా ఉండిపోతే ఏం?

'అసలు ఈ సృష్టి సర్వం ఒక నిరీక్షణకి అర్థం ఎన్నాళ్ళనుంచీ ఈ ఆకాశపు టొడిలో భూమిదేవికోసం నిరీక్షిస్తోంది!

'ఈ సముద్రపు టలలు నిర్విరామంగా భూమిని రాసుకుంటున్నాయి! అనాదిగా మానవుడి ఆత్మ దేనిని తెలుసుకోటానికి పరితపిస్తోంది? అన్వేషిస్తోంది?

'ఇదంతా ఒక అన్వేషణకీ, నిరీక్షణకీ అర్థం. నా బ్రతుకూ ఈ అనంత నిరీక్షణలోనే ముగిసిపోనీ. ఈ వైవాహిక సుఖ దుఃఖాలకు దూరంగానే నన్ను నిలచిపోనీ. ఈ సుఖదుఃఖాలలో పంకిలమై అశాంతికరమైన బ్రతుకు నాకువద్దు. ఒక మహాప్రశాంతి, నిరీక్షణలో నా బ్రతుకు గడిచిపోనీ...' అనుకుంది.

ఆశయాలకోసం, అభిప్రాయాల కోసం అవివాహితలుగా ఉండిపోయే కన్యలనుచూస్తే కలువలుగుర్తుకొస్తాయి. ప్రపంచానికి దూరంగా, భూమిని విడిచి, నీటిలో పుట్టి వికసించే కలువలు ఒక ప్రశాంత దృశ్యాన్ని గోచరింపజేస్తాయి. తపసులో ఉన్న కన్యలలాగ కనిపిస్తాయి.

భూమిమీద వికసించేపూలకి, కలువలకి ఎంతో వ్యత్యాసం ఉంది.

పూలు నవ్వుతూ, ఆకర్షిస్తూ, పిలుస్తూ ఉంటాయి కలువలు మౌనంగా, గంభీరంగా సంగీతం ఆలపిస్తూ ఉంటాయి.

పూలది సంసారిప్రేమ.

కలువల ప్రేమలో ఆరాధన ఉంది; కలువలకు చేతుల కందని చందమామ కావాలి. అదే కలువల తపస్సు.

అవివాహితగా ఉండిపోయిన ఈ నళిని జీవితం పాడేది ఆ కలువల సంగీతమే!